

Yeni İnsan Yayınevi
Yeşil Politika Serisi

Hakan Ozan Erzincanlı

1976 yılında İstanbul' da doğdu. Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zooteknik Bölümü ardından Fen Bilimleri Enstitüsü Biyoteknoloji Anabilim Dalı' nda yüksek lisans yaparak ziraat yüksek mühendisi unvanını almıştır.

2001 yılında başladığı çalışma hayatında 2 yıl sektörde çeşitli işlerde çalıştıktan sonra tar-get Tarımsal Araştırma-Geliştirme Yayım ve Danışmanlık Hizmetleri adlı firmayı kurmuştur. Burada projeler sorumlusu olarak çalışmaktadır. USB- Ulusal Sistem Belgelendirme Şirketinde ISO 9001, ISO 22000, GLOBALGAP, TN, İyi Tarım Uygulamaları baş denetçisi olarak çalışmıştır. Hakan Ozan Erzincanlı aynı zamanda Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi ve tarım çalışma grubu aktif üyesi; partinin Antalya/Kaş İlçesi temsilcisidir.

Yaban TV' de "Ozan' ın Çiftliği" adlı 5 bölüm süren bir program yapmış, yazılı ve görsel medyada tarım konusunda değerlendirmelerde bulunmuş, makaleler yazmıştır. Tarım sektöründe eğitim, denetim, inceleme, değerlendirme, danışmanlıklar yapmakta; tarımsal üretim ile ilgili uygulama faaliyetleri yürütmektedir. Tarım ile ilgili 10 yılı aşkın bilgi ve deneyimlerini “Organik Ötesi Tarım” adlı ilk kitabında toparlamıştır.

Türkçe, Fransızca, İngilizce ve kısmen Almanca bilmekte, Kaş'ta yaşamaktadır.

Organik Ötesi Tarım

Hakan Ozan Erzincanlı

Yeni İnsan Yayınevi - 66
Yeşil Politika Serisi – 7

Organik Ötesi Tarım
Hakan Ozan Erzincanlı

I. Baskı: İstanbul, Kasım 2013
ISBN: 978-605-5895-45-7

Genel Yayın Yönetmeni: Aytaç Timur
Yayınevi Editörü: Akif Pamuk
Dizgi: Filiz Özden
Kapak Tasarımı: Serap Akçura
Düzeltili: Celali Yılmaz
Sertifika No:12186

Baskı: Kayhan Matbaacılık Davutpaşa Cad. Güven San. Sitesi C Blok No:244 Topkapı İstanbul
0212 576 01 36
Matbaa Sertifika No: 12156

Tüm hakları saklıdır. Yayıncının izni olmadan, kısmen de olsa fotokopi, film vb. elektronik
ve mekanik yöntemlerle çoğaltılamaz.

© Tohum Yayıncılık Turizm Reklam ve Sağlık Hizmetleri Sanayi Ticaret Limited Şirketi 2013

Tohum Yayıncılık Turizm Reklam ve Sağlık Hizmetleri Sanayi Ticaret Limited Şirketi
Altıntepe mah. Özudoğru Sok. No: 44/1B Küçükyalı İstanbul
Tel: (0 216) 489 84 08 Fax: (0 216) 518 23 60
www.yeniinsanyayinevi.com
yeniinsanyayinevi@gmail.com
facebook/yeniinsanyayinevi
twitter.com/yeniinsanyayin

Organik Ötesi Tarım

Hakan Ozan Erzincanlı

İÇİNDEKİLER

TARIM KAVRAMI	9
TARIMIN GELİŞİMİ	13
Toplayıcılık ve Bitkisel Üretime Geçiş	13
Avcılık ve Hayvansal üretime Geçiş	16
Balık Avcılığı ve Deniz Ürünleri Üretimi	20
Geleneksel Tarım	21
TARIM ÇEŞİTLERİ	27
Konvansiyonel Tarım	27
Hassas Tarım	29
İyi Tarım	32
Organik Tarım (Ekolojik, Biyolojik)	36
Organik Tarımın Temel İlkeleri	38
Biyodinamik Tarım	68
Kalıcı Tarım (Permakültür)	70
Doğal Tarım (Fukuoka Tarımı)	93
KUTADGU BİLİĞ TARIM VE YAŞAM SİSTEMİ	115

TARIM KAVRAMI

Tarım kelimesi tarmak, taramak, düzenlemekten geliyor. Yani eski düzensiz hali veya düzensizliğe yol açabilecek durumları kontrol altında tutup, ortama bir düzen verme halini anlatıyor. Tarmak, taramak aynı zamanda art arta gelen bir faaliyet. Yani taranmış şey bozulmadan defalarca düzenleme hareketine maruz kalmalı. Bu amaçla tarama, tarma işleminden sorumlu kişi veya kişiler bu faaliyeti düzenli olarak yapmalı ve bu amaçla çalışmalı. Bilinen, alışılan ve Türkçe’ de işaret edilen anlamı ile tarım çalışmak ve düzenlemektir. Bir atasözü de bu anlamı destekler: “Bakarsan bağ olur, bakmazsan dağ olur.”

Tarım terimi Türkçe’de, diğer birçok batı dilinden farklı olarak hayvancılık faaliyetlerini de kapsar. Sıklıkla kullanılan “tarım ve hayvancılık” ibaresi yanlıştır. Tarım, sadece bitkisel üretim ve bu üretim ile ilişkili faaliyetleri değil, hayvancılığı da kapsar.

Ziraat sözcüğü de Türkçe’de sıklıkla kullanılmaktadır ve tarım ile eş anlamlıdır. Kelimenin kökenine bakacak olursak Akatça

“zēru” kelimesinin tohum, Arapça’da ise ziraad kelimesinin “ekin ekme, tohum saçma, çiftçilik” anlamına karşılık geldiğini görürüz. *(Akatça (lišānumakkadītum) Sami dillerine ait eski Mezopotamya’da, özellikle Asur ve Babil imparatorluklarında kullanılan dil. Mezopotamya’da MÖ 3000 - 1000 yılları arasında konuşulan ölü bir Sami dilidir MÖ 2350’li yıllarda Akad’ların Sümer kentlerini ele geçirmelerinden sonra bölgede Sümer dilinin yerini aldı. Akad dili, Babil lehçesi ve Asur lehçesi olarak ikiye ayrılır. MÖ 7. yüzyıldan itibaren Aramice, Akadçanın yerini almaya başlamıştır. [Kaynak: <http://tr.wikipedia.org/wiki/Akat%C3%A7a> indirme: 09.09.2013])* Kelimenin kökenine indiğimizde ziraatin Arapça temelinde “zar” kelimesi ile yakın anlamlı olduğunu görmek manidardır. Çiftçi bilinmeze zar (tohum, zeru) atan bir kumarbaz gibidir. Kişinin bilgisi ne kadar fazla, imkanları ne denli geniş olursa olsun atılan tohumun gelişerek ürün vermesi bir muammadır. Bu sebeple bir tarımcı (ziraatçı), genelde şüphe içerisinde endişeli bir bekleyiştir. Yağmuru, rüzgarı, vergi düzenlemelerini ve daha birçok değişkeni endişe ile takip eder. Sonucunda ürün alıp bunu gelire çevirebilirse çok büyük rahatlama yaşar. Hatta öyle ki çiftçinin bu mutluluğu çağlar boyunca panayırlar, bağbozumu şenlikleri gibi büyük bayramlara dönüştürülerek kutlanmıştır. Bir çiftçi küçük hayatına, büyük endişe ve sevinçleri sığdırmak zorunda olan kişidir.

İngilizce ve Fransızca’ da tarım, “agrikültür” (İngilizce okunuşu egrikalçır, Fransızca okunuşu agrikültür) kelimesi ile karşılır ancak agrikültür terimi bitkisel üretimi anlatır. Dolayısı ile agrikültür ile tarım, tamı tamına örtüşen kelimeler değildir. Kelimenin kökenine indiğimizde agri, agora yani geniş alan demektir. Kültür ise ıslah etmek, düzenlemek, rafine etmek gibi bir anlama sahiptir. Türkçe’de de kültür benzer anlamdadır. Örneğin

bu amaçla tarımda kültür mantarı yaygın kullanılan bir terim olmuştur. Bu anlamıyla agrikültür, geniş alanların ıslah edilmesi, düzenlenmesi, belki daha doğrusu belirli bir amaç doğrultusunda yapılandırılmasıdır.

Yine Türkçe’ den farklı olarak İngilizce ve Fransızca’da tarım, mühendisliği olan bir bilim değildir. Bu dillerde “ziraat mühendisi”ni “agronomist” kelimesi karşılar karşılar ki bu terim, bitkisel üretim bilimcisi gibi bir anlama gelmektedir. Oysa mühendislik temelli mesleklerde sorunu tespit eden, analiz eden, uzmanlığı doğrultusunda gerekli kaynakları organize edip amaca ulaşmak için verileri hesaplayıp uygulama yapan bir yapı mevcuttur.

Tarımın Almanca karşılığı ise “landwirtschaft” (okunuşu landvirtschaft) tır. “Land” arazi, alan, saha; “wirtschaft” ise ekonomi, yönetim demektir. Yani tarımın Almanca karşılığı “saha ekonomisi” gibi bir anlama geliyor ki bence bu kelime yapılan işi en iyi tarif eden terimlerden biri.

Ben genel bir tarif olarak tarımı basitçe, canlı sömürme bilimi olarak tarif ediyorum. Açıkçası, “yapılan iş sömürü müdür yoksa karşılıklı bir “kazan kazan” ilişkisi midir?” diye sorduğunuzda, günümüzde yapılan tarımın genel niteliklerine bakıp cevabın “sömürü” olduğunu görmek mümkündür. Ürünlerinden faydalanmak amacıyla bitki, hayvan hatta mikroorganizmaların kaderi tamamen insanın talepleri ve onun oluşturageldiği ekonomik sistemce belirlenir. İnsan bu canlıları uygun bulduğu kadar yaşatır, uygun bulduğunda öldürür. Tarımın ilk ortaya çıktığı zamanlar insanlar kaderlerini kontrol altına almak istedikleri bu canlılara şöyle yaklaşmış “gelin burada şu şekilde yaşayın ve bana faydalı olun. Ben de sizi koruyayım.” Aslında bu yaklaşım geleneksel, ekolojik tarım yaklaşımlarında hala mevcuttur. Buna göre hedeflenen ürünlerden faydalanan veya tarımsal üretim için işgal edilen alanı kullanan diğer canlılara karşı da

Organik Ötesi Tarım

acımasız davranılmaz (En azından modern tarımda olduğu kadar acımasız olunmaz. Burada mevcut gaddarlık, yaşamı desteklenen canlıyı korumak için yapılır). Oysa günümüzün vahşi tarımında, tarımsal üretime konu olan canlılar tam ve koşulsuz olarak köleleştirilmiştir. Üretimin yapıldığı alan, diğer canlılar için kesin olarak yasaklanmıştır. Bugünün tarımında “zararlı ot”, “zararlı böcek”, “zararlı hayvan” gibi tanımlar vardır ve bu zararlılara insanın dilediğini yapması serbesttir. Hatta yapılan tarımsal üretimin kârlılığı, insanın bu “Zararlı” canlıları aç, barınaksız bıraktığı ve öldürdüğü oranda başarılı ve kârlıdır.